

Új könyvek a tanárképzőn

DM-információ

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola kiadója ebben az évben közel tíz könyvet jelentetett meg, s több kötet vár még kiadásra.

Petőfi S. János-Békési Imre-Vass László szerkesztésében készült a Szemiotikai szövegtan 9. kötet, amely az 1991-ben indult sorozat részeként átfogó képet kíván nyújtani a szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéről.

Pintér Tibor és Illosvay György szerkesztette a Pedagógiai lehetőségek az általukterekben című könyvet, amely az 1995-ben Szegeden megrendezett I. országos zoopedagógiai konferencián elhangzott előadások anyagát tartalmazza. A „Mert életem millió gyökerű...” című kötet Benkő Zsuzsanna szerkesztésében a segítő szakmák – pedagógusok, lelkesek, szociális munkások – számára ad áttekintést az egészségfejlesztés sokrétű feladatairól, lehetséges terepeiről. Sándor Klára fordításában jelent meg Peter Trudgill Bevezetés a nyelv és a társadalom tanulmányozásába című könyve. A kötet közel 300 szócikkben veszi sorra a szociolingvisztika alapismerteteit.

A Gácsér József által szerkesztett Pedagógiai Antológia IV. és V. kötete a Gondolatok a nevelésről című sorozat utolsó két része. A sorozat főleg pedagógia szakos hallgatók és gyakorló tanárok számára készült.

A Hipotézisek és realitások a lingvisztikában – Előadások Deme László tiszteletére 75. születésnapja alkalmából című, B. Fejes Katalin és R. Molnár Emma szerkesztésében megjelent kiadvány a SZAB által kiadott sorozat ötödik kötete, amely a Deme László nyelvészprofesszor születésnapja tiszteletére tartott felolvasóülésen elhangzott előadásokat teszi közzé.

Megjelenés előtt állnak a következő könyvek: Petőfi S. János-Békési Imre-Vass László (szerk.) Szemiotikai szövegtan 10. kötet, Gombos József A két világháború közötti Finnország politikatörténete 1918–1939, Békési Imre (szerk.) Földedősanym – Népi szövegek Szeged környékéről – Válogatás Polner Zoltán gyűjtéséből, Pitrik József (szerk.) Magister Emeritus 1994–1997.

Felkészítő tanfolyam

DM-információ

Felkészítő tanfolyam indul szeptember 27-én a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán.

A tanfolyamot szervező Tehetségért Mozgalom történelemből, angol, német, olasz, latin és francia nyelvből, filozófiából, illetve magyar nyelv és irodalomból indít kurzusokat. A konzultációk szombati napokon lesznek, az első félévben hat alkalommal. A foglalkozásokat bölcsészkarri oktatók és hallgatók tartják.

A tanfolyam díja az első félévre hatezer forint.

● Szegedi Hittudományi Főiskola

Állami átvilágításra készen

A Szegedi Hittudományi Főiskola szorosabbra fűzheti kapcsolatát a szegedi egyetemi szövetséggel. (Fotó: Nagy László)

A Szegedi Hittudományi Főiskola az egyházi felsőoktatási intézmények közül elsőként hamarosan világi akkreditáción esik majd át. A sikeres átvilágítás biztosítja majd az intézmény számára a normatív állami támogatást és megnyitja az utat a szegedi egyetemi szövetségben tervezett programjai előtt.

Magyarország egyházi hittudományi képzőintézményei közül elsőként a Szegedi Hittudományi Főiskola október elején állami akkreditáción esik majd át. A főiskolának, amely tavasszal már sikerrel teljesítette az előakkreditáció követelményeit, jó esélye van arra, hogy teljes egészében megfeleljen a felsőoktatással szemben támasztott tartalmi, szakmai és szervezeti állami követelményeknek. A külsőben álló átvilágítási folyamat különlegessége, hogy mivel a világi intézmények akkreditációs eljárása csak részben alkalmazható a teológiai képzéssel foglalkozó főiskolákra, a cél érdekében új szempontokat kellett összeállítani. Ezért az Országos Akkreditációs Bizottság egyik albizottságában a hit-

tudományi főiskolák képviselői bevonásával sajátos kritériumrendszert dolgoztak ki, amelynek szegedi alkalmazása példaértékű lesz a következőkben. Az új kritériumok kidolgozásában több vezető teológus mellett Turay Alfréd, a Szegedi Hittudományi Főiskola rektora is tevékenyen részt vett.

Az átvilágítás célja, akár a világi intézmények esetében, az lesz, hogy a képzés racionalizálásával elkerüljék a programok átfedését, s ellenőrizzék, hogy az oktatás és a tudományos kutatás megüti-e a nemzetközi normák színvonalát. Ennek érdekében az akkreditációt végző bizottság felülvizsgálja majd az intézmény nevelési programjait, belső szervezeti és működési szabályzatát és tanári munkáját. Az átvilágítás a diplomadolgozatoktól a disszertációkig, a tanárok képzettségétől a tantermekig, a költségektől a könyvtárig szinte mindenre kiterjed.

Az átvilágítás feltétele annak, hogy az egyházi hittudományi intézmények a jövőben is részesüljenek az állami normatív támogatásból. Magyarországon 1990-ig hat papképző szeminárium működhetett: Esztergomban, Budapesten, Győrött, Nyíregyházán, Egerben és Szegeden.

Bölcsészkonferenciák

DM-információ

A József Attila Tudományegyetem Klasszika Filológiai Tanszéke október 2-ai kezdettel német nyelvű előadást szervez, amelynek címe „Epik durch die Jahrhunderte Internationale Konferenz”. A Germán Intézet október 15. és 17. között Stereotípiák címmel konferenciát rendez az Oszták-Kelet Európai Intézet és a Germán Intézet közreműködésével.

A hispanisztika tanszék rendezésében kerül sor október 15. és 16. között magyarul megjelent spanyol könyvek bemutatására konferencia keretében. Ugyancsak a hispanisztika tanszék szervezi december 9-én az ovedói egyetem történeti intézeté-

vel közös szemináriumát, amelynek témája a demokratikus átmenet Latin-Amerikában. A Szláv Intézet november 14-én annak alkalmából rendez konferenciát, hogy ötven éves a Szegedi Szlavisztika. November 28-ától kerül megrendezésre a PhD-hallgatók nyelvészeti konferenciája.

A Történeti Intézet jövő évi tervei között szerepel, hogy a Párizs III. Egyetemmel közösen konferenciát szervezzon „Honfoglalás és integráció, magyarok és Európa a 9–13. században” június 10. és 14. között. A Hungarológia Intézet várhatóan július közepén rendez konferenciát „Ikönográfia” címmel.

den. A rendszerváltás után Vácott, Veszprémben és Pécsen is indult teológiai képzés. Időközben a papképzés mellett a teológiai intézmények egyre nagyobb számban fogadtak világi hallgatókat, akik hitoktatói, illetve hittanári diplomát szerezhetnek az időközben főiskolaként elismert szemináriumokban.

Az akkreditáció kapcsán nézeteltérést okozott, hogy bizonyos egyházi vezetők vonakodtak alávetni a katolikus felsőoktatási intézményeket az átvilágításnak, a belügyekre való beavatkozásaként értékelve a folyamatot. A probléma elsősorban a pénzügyi támogatás kapcsán merült fel, hiszen a teológiai főiskolák egy része nincs felkészülve arra, hogy az állami felsőoktatási szempontoknak megfelelően, enélkül pedig nem számíthat normatív támogatásra. Az akkreditáció tekintetében a szegedi főiskola álláspontja kezdettől fogva az volt, hogy a világi felsőoktatással való megmértetés kedvező hatással lesz az intézmény munkájára.

Az állami átvilágítás nem vonatkozik a papi szemináriumra, amely a főiskola hittanárképzésétől különválasztott vallási nevelési intézményként működik. Ugyan-

Közlekedés Európában

DM-információ

Nemzetközi tanulmányi hetet rendez a Katolikus Egyetemisták és Főiskolások Egyesülete október 3. és 9. között a Domaszék-Zöldfás Ifjúsági Központban. A hét témájának címe: Közlekedés Európában.

A József Attila Tudományegyetem öntevékeny csoportjaként működő KEFE 1990 decemberében alakult Szegeden, tagjainak száma jelenleg közel négyszáz fő. A Katolikus Egyetemisták Nemzetközi Mozgalma (IMCS-IYCS) brüsszeli központi Európai Koordinációjának idei választmányi ülését „Közlekedés Európában” címmel rendezik meg mintegy tizenöt európai ország-

akkor a szeminárium növénydekei, akik a főiskolán végzik tanulmányaikat, részei lesznek az akkreditáció folyamatának (amely kiterjed például a diákönkormányzat működésére is).

Az akkreditáció sikere esetén a főiskola jogképesé válik arra, hogy szervesen kapcsolódjék a szegedi egyetemi szövetség más intézményeihez. Ézzel szabad út nyílik a József Attila Tudományegyetemmel és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolával a kilencvenes években elkezdett áthallgatások előtt is. Az áthallgatás lehetővé tette, hogy a két világi intézmény hallgatói második vagy harmadik szakként hitoktatói vagy hittanári képesítést is szerezzenek. – Olyan szakemberek nőnek majd ki a hittudományi főiskola és a világi felsőoktatás közös képzésből – véli dr. Benyik György, a főiskola tanára –, akik meghaladják azt a felületes elképzelést, miszerint a teológia és a felvilágosult gondolkodás ellentétesek. Ilyen értelemben célunk egy új típusú értelmiség képzése; ez nyugaton már a II. vatikáni zsinat óta zajlik, s a jelenlegi magasan képzett humán értelmiség jelentős része innen származik.

Panek Sándor

● Az Universitas fejlesztési programja (2.)

Az oktatási stratégia

A Szegedi Egyetem fejlesztési stratégiája egy olyan cselekvési-átalakítási programot fogalmaz meg az elkövetkezendő évekre, amely biztosítja a fejlődést a tervek szerint legnagyobb vidéki felsőoktatási intézmény számára. Rácz Bélával, a JATE általános és integrációs rektorhelyettesével az átalakítás folyamatáról beszélgettünk.

A Szegedi Universitas Egyesülés munkabizottságának tagjai, valamint az egyetem és főiskolák vezetői és munkatársai tavaly egy elédig szokatlan mennyiségű és minőségű adatbázist hoztak létre, amelyben egyebek mellett megvizsgálták, hogy milyen erősségei, gyengeségei és lehetőségei vannak a szegedi felsőoktatási intézményeknek. E szerint az egyetem és főiskolák erőssége, hogy mindannyian az integráció elkötelezett hívei, élő és fejlett nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek, viszonylag közel vannak egymáshoz, s gazdálkodásuk megfelelőnek mondható. Az intézmények gyengeségei között jegyezhető fel a korai szakosodás, az alacsony szintű képzési mobilitás, a nagyszámú (huszonöt-harmincöt) heti tantermi óra, valamint az egységes kredit- és kreditváltási rendszer, illetve az egyéni tanulást segítő infrastruktúra hiánya.

A szegedi felsőoktatási intézmények 1996 nyarán írták alá azt a szándéknyilatkozatot, amelyben megfogalmazták azon óhajukat, miszerint két lépcsőben kívánják létrehozni a több karból álló Szegedi Egyetemet. Az első szakaszban az idén szeptembertől várhatóan az ezredfordulóig működő Szegedi Felsőoktatási Szövetség (SZFSZ) szolgál keretül a Szegedi Egyetem működtetéséhez szükséges irányítási és szervezeti struktúrák kialakításához. Az oktatási stratégia kulcsfontosságú eleme

a rugalmasságot és a reagáló képességet növelő új képzési programok kidolgozása és a rendszer átalakítása. Az új programok kidolgozása során a hangsúly áttevődik majd a fokozatszerzésről a diplomaszerezésre. A cél olyan rendszer kifejlesztése, amely jobban reagál a foglalkoztatási piacra és felszívja az adott korcsoport egyre nagyobb hányadát. Ahhoz, hogy a felsőoktatás megfeleljen a munkaerőpiac igényeinek, a foglalkoztatás hosszabb távra (négy-öt évre) szóló előrejelzésére van szükség, ami még viszonylag stabil gazdasági helyzetben is igen nehéz feladat. Magyarországon a munkaerőpiacot illetően nehéz jóslásokba bocsátkozni, ami miatt az adott feladat végrehajtása különösen problematikus. Ráadásul a felsőoktatási rendszert nagyrészt a bemeneti oldalon jelentkező hallgatói igény vezérli, ami csak igen hozzávetőlegesen tükrözi a munkaerőpiac várható követelményeit. Az egyetlen megoldást a rendszer rugalmasságának olyan irányú növelése kínálja, hogy a hallgatók tanulmányaik során korrekciót hajthassanak végre akár két vagy egy évvel képzésük befejezése előtt, ami lehetővé teszi számukra, hogy közvetlenül reagáljanak a munkaerőpiacról érkező megváltozott jelzésekre. Éppen ezért az oktatási rendszert oly módon kell átalakítani, hogy megváltozzék a kimenet összetétele, vagyis növekedjék a rövid távú programok részaránya. Ez egyszersmind elősegíti a rugalmasság növelését. Rácz Béla elmondta: a mozgékony megteremtéséhez be kell vezetni a kreditrendszert, vagyis az ismeretek elcsúsztatását jelölő olyan pontrendszert, amit a hallgató egy másik diploma megszerzéséhez egyenértékűként felhasználhat.

(Folytatjuk.)

Sz. C. Sz.

A GDP-hez képest: kevés

DM-információ

Hazánk még mindig keveset fordít a GDP-ből kutatásfejlesztésre. Ez a fejlett ipari országokhoz és a CEFTA-államokhoz viszonyítva egyaránt igaz – tájékoztatta a sajtót Nyíri Lajos, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság ügyvezető elnöke.

A hazai kutatásfejlesztést elemző 1990–96 közötti adatok értékelésére tartott sajtótájékoztatón elhangzott, hogy Magyarországon a múlt évben közel tíz és félezer dolgoztak különböző kutató-fejlesztő helyeken. Létszámuk azonban évről évre csökken. E szakemberek munkaerőpiaci helyzete relatívan kedvező, a körükben ugyanis mindössze 1 százalék körül mozog a munkanélküliek aránya. Kedvezőtlen jelenség ugyanakkor, hogy kevés fiatal választja ezt a pályát.

Magyarországon a K plusz F ráfordítások 1990-ben folyó áron 33,7 milliárd forintot tettek ki, 1996-ban pedig mintegy 46 milliárd forintot. Amennyiben ehhez még hozzászámoljuk a kutató-fejlesztő intézetek által nyújtott szolgáltatások bevételét is, ez

az érték együttesen megközelíti az 50 milliárd forintot. A kutatásfejlesztésre fordított összeg a múlt évben azonban a 10 százalékos nominális növekedés ellenére reálértékben 8 százalékkal csökkent 1995-höz képest. Míg 1995-ben a GDP 0,78 százalékát fordították Magyarországon K plusz F tevékenységre, addig a múlt évben a GDP-ből már csak 0,68 százalék jutott erre a célra. Hazánkban az egy lakosra jutó K plusz F ráfordítások 1995-ben 49 dollárt tettek ki. A K plusz F ráfordítások és szolgáltatási bevételek területi eloszlását figyelembe véve Budapest vezetői az országos rangsort mintegy 33,4 milliárd forinttal, azaz itt költik el a K plusz F pénzeket több mint kétharmadát. Viszonylag sokat költenek K plusz F-re Győr-Ménfőcsanak, Pest, Veszprém és Csongrád megyében. A rangsорт Nógrád megye zárja, ahol mindössze 4 millió forintot K plusz F ráfordítást regisztrált a statisztikai hivatal. A pénzügyi források valamivel több mint 50 százaléka a múlt évben a költségvetésből származott, 37,4 százaléka a vállalkozások pénzeiből, míg 12,4 százalék egyéb forrásból.